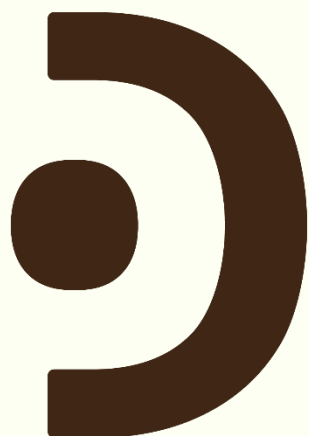

Nodibinājuma “Centrs Dardedze”

Bērnu tiesību aizsardzības protokols

Saturs

Ievads	3
„Centrs Dardedze” bērnu tiesību aizsardzības protokola mērķis	6
Vardarbība pret bērnu	7
Definīcijas	8
Personas, kurām tiek piemērots šis Protokols	9
Vispārīgā daļa	13
Speciālā daļa.....	14
Ziņošanas kārtība	16
Ziņošanas kārtības shēma	20

Ievads

Nodibinājums “Centrs Dardedze” ir 2001. gadā dibināta nevalstiska organizācija, kuras mērķis ir pasargāt bērnus no jebkura veida vardarbības.

“Centrs Dardedze” komandu veido sociālie darbinieki, psihologi, apmācību vadītāji un citi profesionāļi. Mēs iestājamies par drošu bērnību – brīvu no fiziskas, emocionālas, seksuālas vardarbības un novārtā pamešanas.

Mēs esam pārliecināti, ka vardarbība pret bērnu ir novēršama – ja vien rīkojamies preventīvi. Lai vardarbība pret bērniem nenotiktu, mēs izglītojam:

- **bērnus un jauniešus;**
- **vecākus;**
- **speciālistus**

Savukārt, ja vardarbība pret bērnu ir notikusi, mēs palīdzam to atklāt un sniedzam atbalstu:

- **psiholoģiskā rehabilitācija bērnam;**
- **konsultācijas bērna ģimenei, speciālistiem;**
- **psiholoģiskā izpēte, atzinumi;**

Latvijas sabiedrībā joprojām vērojama visai augsta vardarbības tolerance – gan pieaugušo attieksmē pret bērniem, gan arī pašu bērnu vidū. Mūsuprāt, par bērnu drošību atbildīgs ir ikviens – no vecākiem līdz garāmgājējiem, no skolotājiem un ārstiem līdz ministriem. Mēs cenšamies panākt vienotu sabiedrības izpratni par vardarbības riskiem un pazīmēm, palīdzēt radīt vienotus rīcības algoritmus un savlaicīgu iesaisti, lai bērniem palīdzētu.

Lai mainītu sabiedrības attieksmi, regulāri veicam pētījumus un sociālas kampaņas, paužam savu viedokli medijos, kā arī cenšamies aktīvi iestāties pret vardarbību politiskā līmenī.

Centrs Dardedze vīzija: Ikviens bērns Latvijā tiek mīlēts, aizsargāts, cienīts un aprūpēts, dzīvojot drošā vidē, kas brīva no jebkāda veida vardarbības.

Centrs Dardedze misija: Novērst bērnu seksuālu izmantošanu un nodrošināt palīdzību bērniem, kas piedzīvojuši jebkāda veida vardarbību, un viņu ģimenēm.

Mēs ticam, ka vardarbība pret bērnu IR novēršama!

Centrs Dardedze darbības pamatprincipi:

- **Bērna tiesību īstenošana – pamats ikvienam lēmumam un rīcībai**

Paturam prātā bērnu tiesību pamatprincipus katrā mūsu rīcībā.

- **Nodrošināt bērna līdzdalību**

Iesaistām bērnu jautājumos un lēmumos, kas attiecas uz viņa dzīvi.

- **Nediskriminēt**

Ar cieņu izturamies pret visiem bērniem.

- **Ievērot bērna labākās intereses**

Vienmēr pajautājam sev, vai lēmums, ko pieņemam, nāks bērnam par labu gan šobrīd, gan arī ilgtermiņā.

- **Nemt vērā bērna un viņa ģimenes stiprās puses**

Ikvienam bērnam un ģimenei ir savas stiprās puses – saredzam ne tikai trūkumus, bet arī resursus, kas konkrētajā gadījumā var palīdzēt.

- **Nekaitēt bērnam**

Jebkura iejaukšanās, lai arī vislabāko nodomu vadīta, var nodarīt kaitējumu, tāpēc, pirms rīkoties, rūpīgi izsveram, saplānojam rīcību un pēc tam pārbaugām iznākumu.

„Centrs Dardedze” bērnu tiesību aizsardzības protokola mērķis

Nodibinājumam “Centrs Dardedze” (turpmāk - Dardedze) ir nepieciešams bērnu tiesību aizsardzības protokols (turpmāk - Protokols), jo:

Dardedze ir organizācija, kas uzskata, ka ANO Bērnu tiesību aizsardzības konvencija kā bērnu tiesību aizsardzības pamatdokuments var realizēties praksē tikai tad, ja ikviens ikdienas darbā realizē tās pamatprincipus un izvirza bērna intereses par prioritāti, kā arī, lai efektīvi pasargātu bērnus no vardarbības, gan institūcijām, gan indivīdiem ir jāuzņemas aktīva līdzdalība bērnu tiesību aizsardzības jautājumos.

Dardedze ne tikai citiem palīdz izprast un pielietot dzīvē bērnu tiesību aizsardzības principus, bet arī uzskata, ka arī katras organizācijas un profesionāļa pienākums ir pārliecināties par to, ka veiktās darbības bērnam nekaitē, ir bērnam drošas un notiek bērna interesēs. Tāpat arī Dardedze ir atbildīga par to, lai tās telpās vai Dardedzes rīkotajās aktivitātēs netiktu pieņemti lēmumi, kas var kaitēt bērnam. Taču gadījumos, ja kaitējums noticis, ir jābūt skaidrai rīcības shēmai, kā šādās situācijās rīkoties.

Vardarbība pret bērnu

Pasaules Veselības organizācija vardarbību definē kā “tīšu, iedomātu vai reāla fiziska spēka vai varas apzinātu lietošanu pret sevi, citu personu, grupu vai kopienu, kas izraisa vai spēj izraisīt ievainojumu, nāvi, psiholoģisku kaitējumu, attīstības traucējumus vai zaudējumus”.

Fiziska vardarbība ir bērna veselībai vai dzīvībai bīstams apzināts spēka pielietojums saskarsmē ar bērnu, bērna fiziska sodīšana vai apzināta bērna pakļaušana kaitīgu faktoru, tai skaitā tabakas dūmu, iedarbībai.¹ Ar fizisku vardarbību visbiežāk tiek saprasta - sišana, grūšana, mešana, purināšana, dedzināšana, kniebšana, griešana, plaukšana, žņaugšana, ieslēgšana, neļaušana gulēt vai iemigt.

Emocionāla vardarbība ir bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana (draudot, lamājot, pazemojot, bērna klātbūtnē vardarbīgi izturoties pret viņa tuvinieku vai citādi kaitējot viņa emocionālajai attīstībai).¹ Emocionālā vardarbība iekļauj sevī draudēšanu, lamāšanu, nīrgāšanos, bērna atraidīšanu, ignorēšanu, pazemošanu.

Novārtā pamešana jeb vecāku nolaidība ir vardarbības veids, kad bērns tiek atstāts tādā psiholoģiskā un fiziskā situācijā, kad netiek nodrošinātas viņa attīstībai un dzīvošanai svarīgas vajadzības. Vecāku nolaidība izpaužas kā bērna pamatvajadzību neapmierināšana. Tai ir vairākas formas: fiziska, emocionāla nerūpēšanās, kā arī nerūpēšanās par bērna izglītību, medicīnisko aprūpi utt., kas nozīmē, ka bērnam netiek nodrošinātas atbilstošs apģērbs, ēdiens, pajumte, emocionālo vajadzību apmierināšana, bērns nesaņem atbilstošu medicīnisko aprūpi, izglītību, bērns netiek uzraudzīts atbilstoši vecuma

Seksuāla vardarbība ir bērna iesaistīšana seksuālās darbībās, ko bērns nesaprot vai kam nevar dot apzinātu piekrišanu¹. Tā var izpausties gan netiešos, gan tiešos seksuālos kontaktos. Visbiežāk mazi bērni par seksuālu vardarbību neziņo, jo neizprot, kas ar viņiem notiek, bet lielāki bērni visbiežāk vardarbību slēpj, jo izjūt spēcīgu kaunu, vainu un/vai bailes. Bieži vien vardarbības faktu nevēlas atklāt arī nevardarbīgais vecāks, tādēļ situācijā, kad bērns sāk stāstīt par vardarbību, viņš to noliedz, demonstrē, ka bērns melo, vai arī nesniedz bērnam atbalstu.

¹ Bērnu tiesību aizsardzības likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

Definīcijas

Šajā Protokolā lietoti šādi termini:

1. **Bērns** – ikviena persona līdz 18 gadu vecumam
2. **Vardarbība pret bērnu** – visu veidu fizisku vai emocionālu ciešanu radīšana, seksuāla vardarbība, nolaidība vai cita veida izturēšanās, kas apdraud vai var apdraudēt bērna veselību, dzīvību, attīstību vai pašcieņu².
3. **Persona, kas strādā ar bērniem** – persona, kas uz līguma vai brīvprātības pamata iesaistīta jebkādās aktivitātēs, kas notiek vai ko organizē Dardedze, kuru laikā tiešs kontakts un/vai saskarsme ar bērnu/iem ir neatņemama veicamā uzdevuma sastāvdaļa.
4. Šis statuss automātiski tiek piešķirts visām personām, kuras ir Dardedzes dibinātāji, valdes locekļi vai kuras stājušās ar Dardedzi darba tiesiskajās attiecībās.
5. Pārējos gadījumos, slēdzot Līgumu, Dardedze izvērtē veicamo pienākumu apjomu un var piešķirt šo statusu arī personām, kuras ar Dardedzi saista cita veida tiesiskās attiecības (brīvprātīgā darba, autoratlīdzības, uzņēmuma u.c. līgums).
6. **Persona, kas veic citus pienākumus Dardedzē** – persona, kas uz līguma vai brīvprātības pamata iesaistīta aktivitātēs, kas notiek vai ko organizē Dardedze, kuru laikā iespējams tiešs kontakts un/vai saskarsme ar bērnu/iem, bet tā nav neatņemama veicamā uzdevuma sastāvdaļa un tai ir gadījuma raksturs.
7. **Apmeklētājs** – persona, kas ierodas Dardedzē uz konsultāciju, ekskursiju, apmācībām, kā mediju pārstāvis, pētnieks, students, persona, kas pilda ar līguma vai citām saistībām uzņemtus pienākumus u.c. un kura neatbilst šī punkta 3. vai 4. daļas nosacījumiem.
8. **Atbildīgais par Protokola izpildi** – ar Dardedzes valdes rīkojumu iecelts Dardedzes darbinieks, *uzticības persona*, kas primāri pieņem un reģistrē sūdzības par šī Protokola pārkāpumiem un veic citus ar Protokola ieviešanu saistītus pienākumus valdes uzdevumā.

² Bērnu tiesību aizsardzības likums, 1. pants. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

Personas, kurām tiek piemērots šis Protokols

Protokola Vispārīgās un Speciālās daļas noteikumi ir saistoši:

1. Visiem pilna vai daļēja darba laika darbiniekiem, kas noslēguši ar Dardedzi Darba līgumu vai tam pielīdzināmu līgumu atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām;
2. Dardedzes dibinātājiem, valdes locekļiem un viņu pilnvarotām personām;
3. Brīvprātīgajiem, kas piedalās Dardedzes programmu īstenošanā un kas darbā saskaras ar bērniem;
4. Ikvienai personai, kas saskaņā ar šī Protokola nosacījumiem atbilst statusam **persona, kas strādā ar bērniem**;

Protokola Vispārīgās daļas noteikumi ir saistoši:

5. Ikvienai personai, kas saskaņā ar šī Protokola nosacījumiem atbilst statusam **persona, kas veic citus pienākumus Dardedzē**;
6. Apmeklētājiem.

Nosacījumi darbinieku un brīvprātīgo atlasei

1. Dardedze ir pārliecināta, ka viens no bērna drošības garantiem organizācijā ir kvalificēts, apmācīts un atbildīgs personāls, tāpēc darbinieka/citu piesaistīto personu atbilstības izvērtēšanai jāpievērš pienācīga uzmanība.

Protokola piemērošana personām, kas jau ir Dardedzes darbinieki, brīvprātīgie/personas, kas strādā ar bērniem:

2. Visiem esošajiem darbiniekiem, brīvprātīgajiem /personām, kas strādā ar bērniem ir pienākums ievērot šī Protokola nosacījumus.

3. Kā apliecinājumu tam, ka iepazinušies ar šo Protokolu un tā nosacījumi ir skaidri, esošie darbinieki paraksta Apliecinājumu (Protokola Pielikums Nr.1), kurā cita starpā norādīts, ka nav tāda notikuma, iemesla vai personības īpatnības, kuru dēļ šī persona nebūtu piemērota darbam ar bērniem un turpmākai nodarbinātībai Dardedzē, kā arī apliecina, ka nav krimināli sodīta un tai nav uzsāktu kriminālprocesu. Apliecinājums glabājas Dardedzes lietvedībā kopā ar personas darba/brīvprātīgā u.c. līgumu.
4. Dardedze saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzība likuma prasībām ir tiesīga pieprasīt Soda reģistram izziņas par darbinieku sodāmību.

Protokola piemērošana personām, kas piesakās darbā/brīvprātīgajā darbā Dardedzē vai gatavojas stāties citās līgumiskās attiecībās un kurām plānots noteikt statusu - "Personas, kas strādā ar bērniem"

5. Šo personu atlasē Dardedze veic izvērtēšanu par kandidāta atbilstību darbam ar bērniem un proti:
 - a. Pieprasa izziņu no Soda reģistra par personas iepriekšēju sodāmību vai uzsāktiem kriminālprocesi;
 - b. Lūdz kandidātu aizpildīt Apliecinājumu (Protokola Pielikums Nr.1) par to, ka nav tāda notikuma, iemesla vai personības īpatnības, kuru dēļ šī persona nebūtu piemērota darbam ar bērniem un nodarbinātībai Dardedzē, kā arī apliecina, ka nav krimināli sodīta un tai nav uzsāktu kriminālprocesu.
 - c. Pēc savas iniciatīvas Dardedze ir tiesīga lūgt kandidātu iesniegt divas rekomendācijas no iepriekšējām darba vietām un/vai mācību iestādēm par personas iespējamo atbilstību darbam un saskarsmei ar bērniem.
 - d. Pēc darba/cita līguma noslēgšanas personai, kurai piemērots statuss – strādā ar bērniem, ir pienākums piedalīties tuvākajā iespējamajā Dardedzes organizētā apmācību programmā par bērnu tiesību aizsardzību.

Apmācības un Protokola principu izplatīšana

1. Dardedze nodrošina, lai visi esošie darbinieki, brīvprātīgie un citas personas, kas strādā ar bērniem, regulāri saņemtu visu informāciju, kas saistīta ar šī Protokola saturu un piemērošanu.
2. Ne retāk kā reizi gadā darbinieku kopsapulcē darbinieki atjauno zināšanas par Protokolu kā arī uzklausa Komisijas ziņojumu par notikušajiem pārkāpumiem un kopīgi meklē risinājumus Bērnu aizsardzības sistēmas uzlabošanai organizācijā. Par apmācību organizēšanu ir atbildīga Dardedzes valde.
3. Ikvienam ir tiesības iesniegt Dardedzes valdē priekšlikumus Protokola nosacījumu grozījumiem un labojumiem. Reizi gadā valde lemj par šo grozījumu iekļaušanu Protokolā, ja tas atbilst bērna interesēm.
4. Dardedze nodrošina, lai ikvienam Dardedzes apmeklētājam redzamā vietā ir pieejams šī Protokola Vispārīgās daļas noteikumu kopsavilkums.
5. Dardedzes organizētos semināros, konferencēs apmācībās Dardedze pēc iespējas izplata Protokola ideju un mudina to ieviest citās organizācijās kā arī nodrošina informatīvu atbalstu tiem, kam tas nepieciešams.

Vispārīgā daļa

Uzvedības noteikumi Dardedzes telpās un teritorijā

1. Dardedzes telpās visiem ir pienākums izturēties pieklājīgi un ar savstarpēju cieņu.
2. Dardedzē nav svarīgo un nesvarīgo – gan bērna, gan pieaugušā labsajūta ir vienlīdz svarīga.
3. Ikviens ir atbildīgs, par to, lai Dardedzē būtu droši un patīkami, bet jo īpaši par to, lai šeit droši un gaidīti justos bērni.
4. Dardedze ir vieta, kur saņemt atbalstu, bet tā nav vieta, kur pieaugušajiem izpaust emocijas citus aizskarošā veidā, kliegt, lietot fizisku spēku vai citā neadekvātā veidā uzvesties.
5. Dardedzē tiek izmantotas pozitīvas disciplinēšanas metodes: labas uzvedības slavēšana; tiek veicināta bērnu patstāvība; ja bērns kļuvis nepaklausīgs, tiek pārrunāti iemesli, ar bērniem tiek norunātas robežas utml.
6. Katram ir pienākums nekavējoties ziņot Atbildīgajam par Protokola izpildi par Dardedzē notikušu bērna tiesību pārkāpumu vai jebkādu no šī Protokola noteikumu pārkāpumiem un arī gadījumos, ja ir tikai aizdomas par iespējamu pārkāpumu vai apdraudējumu bērna drošībai.
7. Nevienu personu, kas brīvprātīgi un labā ticībā ziņojusi par iespējamu pārkāpumu, nedrīkst pakļaut jebkādām sankcijām.

Dardedzes telpās un teritorijā ir aizliegts:

1. Sist vai jebkādā citā fiziskā veidā ietekmēt bērnu un būt fiziski vardarbīgam pret bērnu;
2. Fiziski sodīt bērnu, emocionāli pazemot vai ignorēt;
3. Lietot neadekvātus, nepiedienīgus valodas izteicienus, kas var būt bērnam un citiem apkārtējiem kaitējoši;
4. Nepiedienīgi vai seksuāli izaicinoši uzvesties;
5. Smēķēt;
6. Atrasties alkohola, narkotisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē vai tās lietot.
7. Fotografēt un filmēt, ierakstīt, ja nav saņemta personu, bet ja fotogrāfijā/video tiek uzņemti bērni – bērna vecāka/aizbildņa atļauja un bērna piekrišana.

Speciālā daļa

Noteikumi personām, kas strādā ar bērniem

1. Vienmēr izturēties pret bērnu ar pienācīgu cieņu, neatkarīgi no bērna dzimuma, vecuma, etniskās vai sociālās piederības, valodas, kādā bērns runā, reliģiskās pārliecības, rīcības spējas, seksuālās orientācijas u.c. statusa;
2. Attiecībās ar bērnu vienmēr izturēties draudzīgi un lietot bērnam saprotamu valodu, kas piemērota attiecīgajam vecumam;
3. Gadījumos, kad darba specifika dēļ ir jāstrādā ar bērnu divatā, darbiniekam ir pienākums, pirms šo darbību uzsākšanas, izskaidrot bērnam atbilstoši viņa vecumam un uztveres spējai šī Protokola nosacījumus un to, ka bērnam ir tiesības ziņot, ja, viņaprāt, viņa tiesības netiek ievērotas, vai bērns nejūtas droši. Šie paši nosacījumi ir jāizskaidro arī bērna vecākam/aizbildnim, ja tādi ir;
4. Apzināties situācijas, kas varētu pakļaut bērnu riskam, un attiecīgi tajās rīkoties; plānot un organizēt darbu un darba vidi, lai riski tiktu minimizēti;
5. Cik vien iespējams, nodrošināt izsekojamību darbā ar bērnu;
6. Nodrošināt atklātu vidi, kurā var tikt pārrunātas jebkuras bažas vai neskaidrības;
7. Nodrošināt, ka darbinieku un brīvprātīgo starpā valda savstarpējās atbildības kultūra, lai netiktu noklusēta neadekvāta prakse vai situācijas, kurās vērojams augsts risks, ka vardarbība varētu notikt;
8. Runāt ar bērniem par viņu saskarsmi ar darbiniekiem un citiem, iedrošinot viņus runāt par kādām bažām, ja viņiem tādas rodas;
9. Iedrošināt bērnus – pārrunāt ar viņiem tiesības, to – kas ir pieņemams un kas nav, kā arī to, kā viņiem rīkoties, ja rodas kādas problēmas;
10. Vienmēr lūgt bērna atļauju, ja ir kāda nepieciešamība bērnam pieskarties.
11. Vienmēr lūgt bērna atļauju (maza bērna gadījumā viņa vecāku atļauju), pirms bērna fotografēšanas vai filmēšanas. Cienīt bērna tiesības teikt „nē”. Pārliecināties, lai visas bērnu fotogrāfijas vai video būtu cieņpilnas.

12. Nekavējoties, atbilstoši šī Protokola nodaļai “Ziņošanas kārtība” ziņot, ja ir noticis šī Protokola noteikumu pārkāpums, vai ir tikai aizdomas par iespējamu bērnam nodarītu kaitējumu;
13. Atbildīgi, konfidenciāli un pilnībā sadarboties ikviena bērnu tiesību pārkāpuma apstākļu noskaidrošanā un novēršanā;

Darbā ar bērnu aizliegts:

1. Veidot attiecības, kas pārkāpj bērna personiskās vai ķermeņa robežas seksualizētā vai citādi mulsinošā veidā;
2. Veidot attiecības ar bērnu, kas jebkādā veidā varētu būt vardarbīga vai izmantojoša rakstura;
3. Vardarbīgi izturēties pret bērnu vai pakļaut bērnu vardarbības riskam;
4. Aicināt bērnu, ar kuru strādā, doties pie darbinieka/brīvprātīgā uz mājām un palikt tur pa nakti;
5. Gulēt vienā istabā vai gultā ar bērnu, ar kuru strādā;
6. Bērna vietā veikt intīmas darbības, kuras bērns pats ir spējīgs paveikt;
7. Attaisnot vai līdzdarboties tādā bērnu rīcībā, kas ir pretlikumīga, nedroša vai vardarbīga;
8. Apzināti izturēties pret bērnu pazemojoši, apkaunojoši vai degradējoši, vai citādi emocionāli vardarbīgi;
9. Fiziski sodīt bērnu par nepaklausību vai lietot citas nepiemērotas disciplinēšanas metodes, kas pazemo bērnu.

NB! Šis saraksts nav absolūts. Galvenais pamatprincips ir tas, ka, strādājot ar bērnu, ir jāizvairās no rīcības vai uzvedības, kas varētu būt uzskatāma par neadekvātu vai potenciāli vardarbīgu.

Ziņošanas kārtība

1. Dardedze apņemas reaģēt uz ikvienu iesniegtu ziņojumu vai sūdzību par iespējamu bērna interešu aizskārumu vai apdraudējumu bērna drošībai pēc Protokolā noteiktās kārtības.
2. Ikvienam, uz kuru tas attiecas, un jo īpaši bērniem ir jāizskaidro ziņošanas un sūdzību iesniegšanas iespēja un kārtība.
3. Ikviena Dardedzes darbinieka, tam pielīdzināta līgumslēdzēja un brīvprātīgā pienākums ir pēc Protokolā noteiktās kārtības reaģēt uz notiekošu vai pagātnē notikušu, bērna interešu aizskārumu vai aizdomām, ka šāds pārkāpums varētu notikt un, kas jebkādā veidā pārkāpj šī Protokola noteikumus.
4. Sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas primārais mērķis ir identificēt ikvienu iespējamu bērna interešu aizskārumu vai apdraudējumu un to novērst.
5. Visās darbībās, kas skar sūdzību un ziņojumu izskatīšanu, iesaistīto personu pienākums ir ievērot konfidencialitāti, un informāciju par bērnu var izpaust tikai tiktāl, cik tas nepieciešams sūdzības izskatīšanai.
6. Dardedzes valde ir atbildīga par to, lai katrā atsevišķā gadījumā tiktu ievērota šajā Protokolā noteiktā sūdzības izmeklēšanas kārtība.

Sūdzību izskatīšanas komisija

1. Sūdzības un ziņojumus izskata **Atbildīgais par protokola izpildi**, bet sarežģītākos gadījumos
 - Sūdzību izskatīšanas komisija (turpmāk – Komisija), kurā ir vismaz trīs cilvēki. Sūdzību komisijas pamatsastāvs ir šāds:
 - a. viens valdes loceklis,
 - b. sociālais darbinieks/vai pedagogs;
 - c. jurists/vai psihologs;

2. Atkarībā no sūdzības rakstura, komisijas sastāvs var atšķirties un tajā var tikt pieaicināti vēl citi speciālisti pēc komisijas dalībnieku ieskata. Komisijas dalībnieku atlasē prioritāri svarīgi kritēriji ir Dardedzē nostrādātais laiks, personas pieredze un labā slava.
3. Gadījumos, ja sūdzība iesniegta par kādu no komisijas dalībniekiem vai par Atbildīgo par protokola izpildi, pats dalībnieks Komisijā nepiedalās, bet sūdzības izskatīšanā tiek pieaicināti vismaz vēl divi speciālisti.

Sūdzības iesniegšana

4. Dardedzē ar valdes rīkojumu tiek iecelta par šī Protokola izpildi atbildīgā persona – Estere Glūdiņa. Informācijai par šo personu un tam, ka tieši pie viņas ikviens var vērsties ar mutisku vai rakstisku sūdzību, jābūt pieejamai Dardedzes vestibilā ikvienam redzamā vietā.
5. Sūdzību par šī Protokola pārkāpumu vai jebkādu citu bērna interešu aizskārums var iesniegt mutiski, rakstiski vai elektroniski:
 - a. Atbildīgajam par Protokola izpildi.
 - b. Personai, kas sūdzības iesniegšana brīdī veic biroja administratora pienākumus vai ikvienam citam Dardedzes darbiniekam, brīvprātīgajam, kas sūdzības iesniedzējam ir pieejams;
 - c. Iesūtot pa pastu uz Dardedzes biroja adresi Rīgā, Cieceres ielā 3a;
 - d. Iesūtot elektroniski uz e-pasta adresi info@centrsdardedze.lv;
 - e. Mutiski, izstāstot iespējamā pārkāpuma/apdraudējuma būtību biroja administratoram vai ikvienam citam Dardedzes darbiniekam, kas sūdzības iesniedzējam ir pieejams.
 - f. Ieliekot ziņojumu sūdzību un ierosinājumu kastītē, kas pieejama Dardedzes vestibilā ikvienam redzamā vietā. (Kastītes saturs tiek pārbaudīts katru darba dienu līdz darba dienas beigām).

Sūdzības izskatīšana

1. Katrā gadījumā, kad saņemta sūdzība, tās saturu sūdzības saņēmējam ir pienākums ieprotokolēt incidenta lapā, pēc parauga šī Protokola Pielikumā Nr.2 un elektroniski nosūtīt/nodot **Atbildīgajam par Protokola izpildi**, kā arī vismaz vienam valdes loceklim. Ja sūdzības saturs prasa tūlītēju rīcību (bērns nav drošībā, apdraudējums notiek pašreiz) ikviena sūdzību saņēmēja atbildība ir vispirms darīt visu iespējamo, lai primāri novērstu tiešo apdraudējumu.
2. Ikviena ieregistrētā sūdzība p.1 noteiktajā kārtībā bez vilcināšanās tiek nodota **Atbildīgajam par Protokola izpildi**, kas izskata sūdzību pats vai, sarežģītākos gadījumos – nodod izskatīšanai Komisijā.
3. **Atbildīgais par protokola izpildi** vai Komisija izmeklē katru atsevišķu sūdzības gadījumu, vadoties no saņemtās informācijas, kā arī pēc savas iniciatīvas iegūstot nepieciešamos pierādījumus un papildus informāciju. Veiktajai apstākļu noskaidrošanai jābūt objektīvai, pamatotai, izsekojamai tās laikā, ja nepieciešams, var tikt noteikta ekspertīze(s), kā arī piesaistīts citu profesionāļu atbalsts. Disciplinārsods tiek piemērots proporcionāli pārkāpuma smagumam.
4. Ja sūdzības izskatīšanas laikā atklājas apstākļi, kas liecina par Dardedzes darbinieka/brīvprātīgā atbildību par šī Protokola noteikumu pārkāpumu vai par tādu tiesību aizskārumu, kam ir administratīvi vai krimināli sodāma nodarījuma pazīmes, šāda sūdzība izskatāma tikai Komisijas sastāvā.
5. Ja izmeklēšanas rezultātā Komisija atklāj, ka pārkāpti šī Protokola noteikumi, atbildīgā persona saucama pie disciplinārās atbildības, ja tai šāda atbildība piemērojama saskaņā ar Latvijas normatīvo aktu prasībām.
6. Ja veiktās izmeklēšanas rezultātā Komisijas rīcībā nonāk ziņas par iespējamu bērna tiesību aizskārumu, kam ir krimināli vai administratīvi sodāma pārkāpuma pazīmes, Komisija sagatavo rakstisku ziņojumu tiesībsargājošām institūcijām – Valsts policijai, Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai.

7. Komisija izskata katru gadījumu atsevišķi; disciplinārsodu uzliek proporcionāli nodarījuma smagumam.
8. Šī Protokola noteikumu pārkāpums ir pielīdzināms darba kārtības noteikumu pārkāpumam Darba likuma izpratnē.
9. Lēmums par sūdzības izskatīšanas rezultātiem tiek pieņemts rakstiski un, ja iespējams, paziņots sūdzības iesniedzējam.
10. Par protokola izpildi atbildīgā lēmumu var pārsūdzēt Komisijai. Komisijas lēmumu var pārsūdzēt Dardedzes valdei.

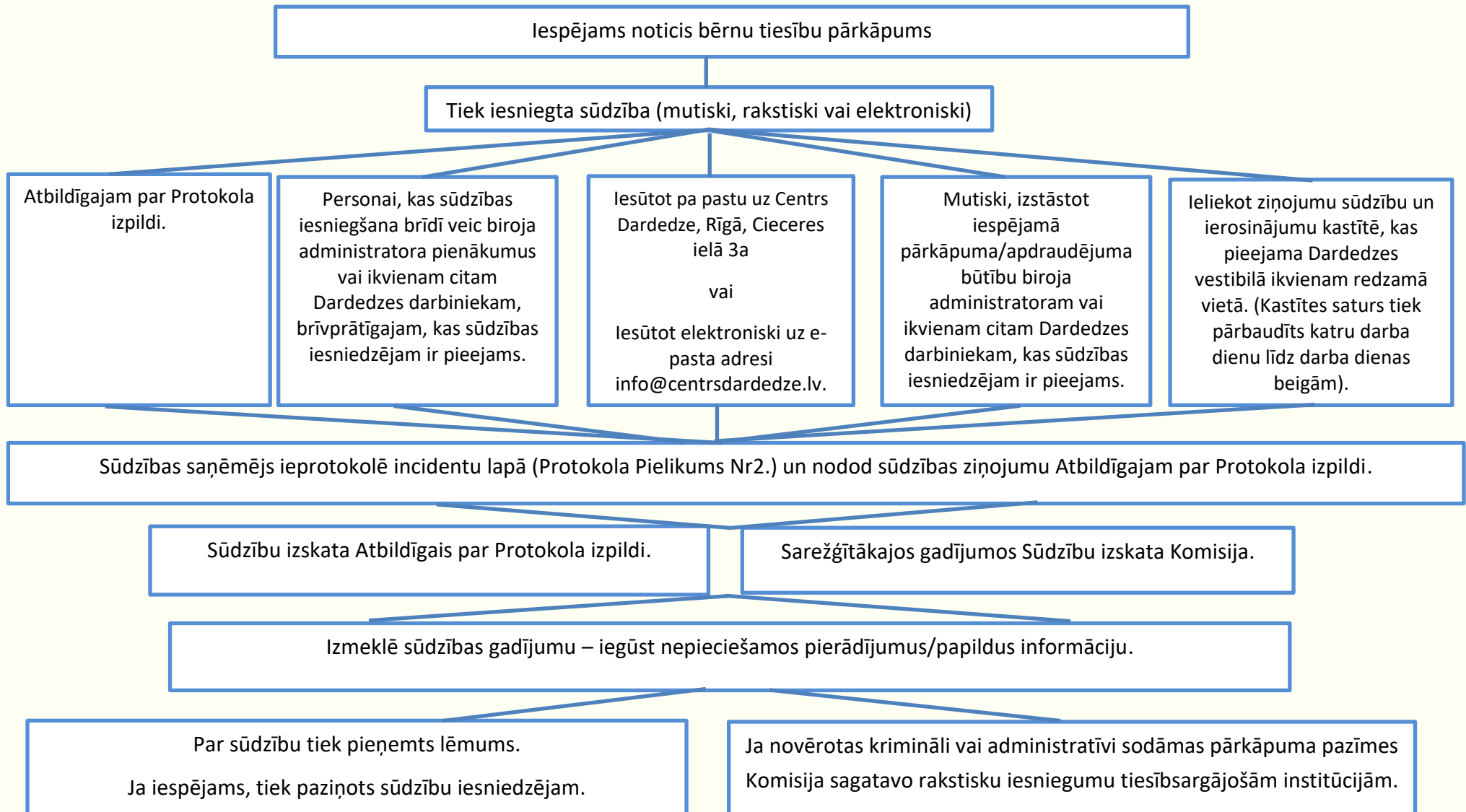
Disciplinārsodi

1. Par šī Protokola noteikumu pārkāpumiem likumā noteiktajā kārtībā Komisija vainīgajai personai var piemērot kādu no šādiem disciplinārsodiem:
 - a. Piezīme;
 - b. Rājiens;
 - c. Brīdinājums;
 - d. Amalgas samazināšana un laiku līdz 1 gadam ieturot līdz 20% no mēnesī izmaksājamās summas;
 - e. Atlaišana no darba.
2. Persona var tik atstādināta no pienākumu veikšanas Dardedzē bez darba samaksas saglabāšanas uz laiku, kamēr Komisija veic sūdzības izskatīšanu.

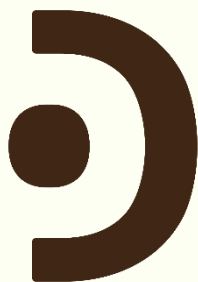
Citas sankcijas

Ja Centra Dardedze Apmeklētājs vai cita persona, kurai nevar piemērot disciplinārsodu, pārkāpj šī Protokola Vispārīgās daļas noteikumus, Dardedze patur tiesības izraidīt personu no Dardedzes teritorijas. Šādos gadījumos persona ir atbildīga par visiem zaudējumiem (t.sk. par nenotikušas konsultācijas/nodarbības apmaksu), kas radušies personas darbības/bezdarbības rezultātā.

Ziņošanas kārtības shēma

www.centrsdardedze.lv